

„W POSZUKIWANIU DOBRYCH ZASAD, czyli wędrowanie i szukanie w domu, lesie, na polanie...” – scenariusz pozaszkolnych zajęć edukacyjno-kulturalnych dla dzieci .

Cel zajęć: Zapoznanie dzieci z podstawowymi zasadami jakimi powinien kierować się człowiek w ciągu całego życia, poprzez:

- a/ uczenie myślenia i dokonywania trudnych wyborów
- b/ przygotowanie do stawiania pytań w skomplikowanych sytuacjach
- c/ zdobywanie umiejętności prowadzenia rozmowy, wyrażania i uzasadniania własnych opinii
- d/ rozróżnianie zasady od przepisu
- e/ zapoznanie z literaturą i sentencjami łacińskimi

Sposób realizacji i metoda prowadzenia zajęć:

Zajęcia prowadzone symultanicznie metodą warsztatów w trzech grupach tematycznych, realizowane w domu, lesie, ogrodzie i na łące, tak by dzieci zrozumiały, że zasady i przepisy obowiązują wszędzie.

Zajęcia wyzwalają i stymulują naturalną aktywność dzieci, budzą zaciekawienie dzięki zmianom tempa i tematyki, ćwiczą pamięć, uwagę, kreatywność i umiejętność czytania ze zrozumieniem.

Walory poznawcze zajęć wynikają w prosty sposób z zabawy i dobrej atmosfery stwarzanej przez wykwalifikowanych moderatorów.

Zajęcia realizowane są w kilku miejscach:

- a/Leśne wędrowanie i zasad szukanie
- b/Poskakanie na polanie
- c/ Pod wiatą – plastyczne działanie
- d/W ogrodzie doświadczenie
- e/W domu gotowanie
- g/ I... podsumowanie

Uczestnicy

Dzieci w najstarszym wieku przedszkolnym oraz uczniowie szkół podstawowych – klas I-IV

Literatura:

D. Barker	„Może dobrze, może źle”, Wwa 1997
R. Hryń-Kuśmierk	„Rok polski”, Wwa 2000
	„Dyktanda i zabawy ortograficzne”, Kraków 2005
R. J. Brown	„200 doświadczeń dla dzieci”, Wwa2000
S. Lacey	„Sztuka i zabawa”, Wwa 2001
M. i R. Spohn	„Jakie to drzewo”, Wwa 2007
D.G. Petrykowski	„Ptaki”, Wwa 2004
E. Mordden	„Ćwicz razem z Kubusiem Puchatkiem”
L. J. Kern	„Łapy, pióra i rymów cała fura”, Łódź,2006
A. Jabłońska	„Techniki plastyczne dla dzieci”, Wwa,2004
A. Bojrakowska	„Ozdoby z masy solnej”, Wwa,2007
E. Bangert	„Sałatki ziemniaczane”, Wwa ,2008
D. Ros	„Ozdoby z ceramiki”, Wwa 2007
	„Sentencje łacińskie”, Wwa,2005

DZIAŁANIA:

I. POWITANIE PRZY SOWIE HORTENSJI

Zapoznanie z tematyką i celem zajęć, zabawa z imionami uczestników i instruktorów, podział na grupy zadaniowe /przypięcie znaczków: np. czapka kucharza i hasło: "sztuka gotowania", główka z „chmurką”, hasło "sztuka myślenia, paleta malarska, hasło: sztuka plastyki; wybór „szefów” grup/

Cel: powitanie gości , zaciekawienie, rozbawienie, ośmielenie, omówienie obowiązujących zasad w czasie zajęć.

Czas : 10-15 min.

Materiały pomocnicze:

Znaczkę do przypinania, notesy do punktacji

II. „PTASIE RADIO”

- słuchanie „ciszy” *Cel: koncentracja, uwaga*

-Wysłuchiwanie odgłosów: ptaków, szumu drzew, samochodu, innych...

Cel: ćwiczenie koncentracji, uwagi i spostrzegawczości

-obejrzenie plansz z różnymi gatunkami ptaków / każda grupa uczestników wybiera jedną planszę i realizuje zadanie zapamiętywania jak największej ilości nazw ptaków./

Cel: Ćwiczenie pamięci obrazowej

Materiały pomocnicze: plansze z ptakami, notesy do zapisywania punktacji.

Czas: 15 minut

III. „JAKIE TO DRZEWO?”

-Cele: zapoznanie uczestników z kilkudziesięcioma gatunkami drzew i krzewów rosnących na posesji

- zdobycie wiedzy przyrodniczej połączone z zabawą na świeżym powietrzu

a/ bieg od drzewa do drzewa, głośne odczytywanie nazw zawieszonych na drzewach i krzewach, powtarzanie nazw z zamkniętymi oczami.

Cel: ćwiczenie głośnego czytania i zapamiętywania

b/każda grupa wybiera „swoje” drzewo. Szef grupy przypina nazwę do ubrania. Uczestnicy wyszukują informacje o drzewie z książki, wykonują szkic pokroju korony, opis gałęzi, liści, znaków szczególnych.... Czas. 10 minut.

Cel: - Przygotowanie do pracy zespołowej, podział ról w grupie, ćwiczenie samodzielnej prezentacji

Czas:20 min.

Materiały pomocnicze:

-miękkie ołówki, tekturki do rysowania, książka - „Jakie to drzewa”, notes, plakietki z nazwami drzew.

PRZERWA na poskakanie piosenką Kubusia Puchatka :

*„Mogę spędzić piękny dzionek,
raz –dwa- trzy,
Mogę spędzić piękny dzionek,
Tak jak ty.
Bo się nigdy nie przejmuję,
Trochę sobie pofolguję
/Ale nigdy nie przytyję/
Tak jak Ty”*

Cel: relaks połączony z ćwiczeniem pamięci.

IV. W POSZUKIWANIU DOBRYCH ZASAD /w podziale na 3 grupy zadaniowe/

Grupa KUCHARZY: „Chemia w kuchni – jakie przepisy i jakie zasady?”

a/ dzieci poznają kolory i zapachy domu

- losowanie przysłów nt. domu, głośne czytanie po polsku i po łacinie, czytanie łacińskiej inskrypcji widniejącej na belce domu..

-pytania skierowane do dzieci dotyczą kolorów występujących w domu, ustawienia mebli, grupowania przedmiotów zdobniczych i użytkowych.

- prowadzący przedstawia niektóre przedmioty, dzieci układają je tak jak było przedtem..

Cel: ćwiczenie wrażliwości estetycznej i spostrzegawczości, nauka wyrażania własnych opinii

b/ doświadczenia na dzień dobry

- dzieci wspólnie z instruktorem przygotowują składniki do doświadczeń chemicznych i przeprowadzają doświadczenia. Instruktor pomaga w formułowaniu wniosków.

1. „Drożdże”: *Potrzebne*: filiżanka wody, dwie łyżeczki cukru, ćwierć łyżeczki drożdży w proszku, filiżanka mąki, dwie miseczki. *Wykonanie*: Dzieci wlewają do misek po pół filiżanki wody, dodają po łyżeczce cukru i po pół filiżanki mąki. Do jednej miseczki wsypują drożdże, mieszają. Oba naczynia ustawiają w ciepłym miejscu. Po ok. godzinie / po drodze wykonują kolejne ćwiczenia/ obserwują zmiany. Miseczka z ciastem drożdżowym wypełniona jest bąbelkującą masą, zawartość drugiej pozostaje bez zmian. *Wyjaśnienie*: Rosnące drożdże-maleńkie grzyby odżywiają się cukrem – produkują enzym, który działa jak organiczny katalizator, który powoduje przemiany chemiczne cukru, rozkładając go na alkohol i dwutlenek węgla. Np. w chlebie, alkohol wyparowuje w czasie pieczenia, a chleb staje się pulchny.

2. „Kubki smakowe”: *Potrzebne*: Wykałaczki, osłodzona woda, ocet, sok owocowy.

Wykonanie: Instruktor rozdaje dzieciom wykałaczki, które każde z nich zamoczy w poszczególnych smakach. Słodki smak poczują tylko w określonej części języka / przede wszystkim na czubku/Po osuszeniu języka, dzieci kładą na czubku kilka kryształków cukru, okaże się że nie rozpoznają smaku, Będzie to możliwe dopiero po zwilżeniu cukru. *Wyjaśnienie*: Różne kubki smakowe rozmieszczone w różnych częściach języka reagują na różne smaki np., tył głównie na smak gorzki. Niektórych smaków nie czujemy dopóki nie dotrze do nas ich zapach. Węch ma ogromne znaczenie w naszej zdolności rozróżniania smaków.

Cel ćwiczeń: rozbudzenie ciekawości, ćwiczenie cierpliwości w czekaniu na efekt doświadczeń, wstęp do samodzielnego przygotowania potrawy

c/ wspólne przygotowanie ziemniaczanej sałatki „mini”

Cel:

- *ćwiczenie umiejętności pracy w zespole*
- *przypomnienie podstawowych wiadomości o ziemniakach*
- *otwarcie na nowe zaskakujące połączenia smakowe*
- *nauczenie przyrządzania smacznej, taniej, zdrowej i kolorowej potrawy ze znanych warzyw.*
- *nauczenie estetycznego prezentowania potrawy.*

Materiały pomocnicze: Warzywa: ziemniaki, rzodkiewka, cebulka, szczypior, ogórek zielony, siemię lniane, jogurt, musztarda, bulion wołowy, oliwa, sól, pieprz; miseczki, tacki, nożyki, deseczki, koperty z wiedzą o ziemniakach, książki z przepisami i fotografiami.

Czas.35-40 min.

Grupa MYŚLICIELI: „Sztuka wyboru, czyli po lesie wędrowanie, zasad odkrywanie oraz wnioskowanie” /dzieci w ogrodzie wykonują dwa doświadczenia/.

Cel: zaciekawienie, wstęp do wycieczki po lesie.

- „badanie mądrości ludowej”. Potrzebne: liście mięty i mrówki. Wykonanie: Dzieci rozcierają w palcach liście mięty i robią z nich krąg na ścieżce mrówek. Umieszczają delikatnie mrówkę wewnątrz kręgu. Obserwują, że nie będzie chciała go przekroczyć. Wyjaśnienie: Jak głosi mądrość ludowa, mięta rozsiana wokół domu odstrasza mrówki, pchły i inne owady. Mięta jest pospolitą, łatwo dostępną rośliną o silnym zapachu .

- „tajemnice mniszka” . Potrzebne: Kwiatostan mniszka i szkło powiększające. Wykonanie: Dzieci oglądają kwiatostan mniszka przez lupkę. Obserwują, że składa się on z wielu małych kwiatów, z których każdy ma swoje pręciki i słupek. Dzięki temu każdy mały kwiatek może wytworzyć nasienie, które może dać początek nowej roślinie. Liczbę kwiatków łatwiej określić, licząc nasionka na jedwabistych , białych spadochronikach /dmuchawcach/ Wyjaśnienie: Kwiatostan mniszka zaliczany jest do kwiatów złożonych. Są jeszcze setki takich kwiatków, ale żaden nie narobi takiej szkody na trawnikach jak mniszek. Dzieci mogą podać przykłady kwiatów złożonych, np. kupowanych w kwaciarni.

- Poszukiwanie ukrytych w lesie „ koszyczków wiedzy”. Wskazówkami są zafoliowane napisy z nazwami zasad, zawieszane na drzewach /„Życie ma wielką wartość”, „Szacunek” „Uczciwość”, „Odpowiedzialność”, „Uprzejmość”, „Wiedza”, „Ciesz się życiem”/

Cel: Ćwiczenie sprawności fizycznej i spostrzegawczości

- Dzieci wyciągają z koszyczków rozpisane na role historyjki, które pomagają im zrozumieć poszczególne zasady. Czytają je głośno./ Dla dzieci przedszkolnych przewidziana jest wersja z bajkami terapeutycznym, które prowadzący opowiada w czasie wędrowki, pokazując jednocześnie ciekawostki przyrodnicze/ Prowadzący naprowadza, zadaje pytania, zmusza do samodzielnego myślenia. *Cel: rozbudzenie ciekawości, ćwiczenie rozmowy oraz umiejętności czytania i myślenia.*

- Dzieci przemierzają się szukając kolejnych ukrytych w lesie koszyczków. *Cel: Przeciwdziałanie znużeniu, podniesienie atrakcyjności zajęć przez obserwację leśnych ciekawostek przyrodniczych/ drzewa liściaste i iglaste, szkody wyrządzone przez bobry, zapach ściółki leśnej, mchy i porosty itp./*

- Dzieci odnajdują hasło i jednocześnie zasadę: „Ciesz się życiem”

- Odpowiadają na pytanie jak wyrazić radość, szczęście, zadowolenie. Robią miny i śmieją się. Ćwiczą głośne odmiany śmiechu. *Cel: Ćwiczenie spontaniczności, otwartości i pokonywania bariery wstydu*

Czas: 35-40 minut

Mat. Pomocnicze: Koszyki wiklinowe – 8 szt., koperty z zafoliowanymi tekstami i dowcipnymi rysunkami, szkło powiększające, notes, pisaki.

Grupa PLASTYKÓW: "Coś z niczego", czyli zabawa ze sztuką z wykorzystaniem materiałów pochodzenia naturalnego.

- Dzieci lepia z gliny małe naczynia, malują kamienie, wykonują kolaże i mozaiki z kawałków tektury, tkanin, gliny, ziaren, kamyków, trawy, ziół, wikliny.

Cele:

- *poznanie różnych technik plastycznych,*
- *ćwiczenie wyobraźni i wrażliwości plastycznej,*
- *poznanie zasad harmonii i dobrego smaku przy łączeniu różnych materiałów i tworzeniu nowych faktur*
- *Poprzez oglądanie reprodukcji dzieł wielkich artystów, nauka korzystania z albumów*
- *Zwrócenie uwagi na naturalne piękno i koloryt kryjące się w -z pozoru zwyczajnych- przedmiotach i roślinach.*

Czas 35 – 40 minut

Mat. Pomocnicze: Gлина, płótno, tektura, woda, podkładki, kamienie, farby, pisaki, klej, kawałki drewna, kory, liście, owoce, ziarna i in.

PRZERWA NA POSIŁEK

Czas: 15 minut

WSZYSCY RAZEM: „Ćwicz razem z Kubusiem Puchatkiem” – czyli zasada fair play

Miejsce: Polana leśna, łąka.

Cel:

- *Ćwiczenie sprawności fizycznej, relaks po zajęciach umysłowych, ćwiczenie ducha walki zgodnie z zasadą fair play,*

- Dzieci wykonują proste ćwiczenia fizyczne śpiewając piosenkę Kubusia Puchatka

- Naśladują odgłosy zwierząt i wymyślając inne różne dźwięki powtarzają je podskakując w rytm piosenki

- Biorą udział w kolejnych konkursach- zabawach:

Cel: Nauka przestrzegania obowiązujących zasad i przepisów gier na świeżym powietrzu, ćwiczenie szybkości, sprawności fizycznej, wytrzymałości i precyzji wykonywania zadań.

a/ „sadzenie ziemniaków” /trzy drużyny, trzy rzędy kół położonych w równych odległościach na trawie. Uczestnicy kolejno rzucają do kół ziemniaki, następnie je zbierają. Która drużyna szybciej skończy zadanie, nie łamiąc zasad i przepisów podanych przez instruktora, ta zwycięża/

b/ zbiór szyszek do koszyczków na czas. Ułożenie w rzędach /najdłuższy zwycięża/.

c/ „wiercenie obrusa” – Uczestnicy otrzymują trzy obrusy /prześcieradła/. Kolejno w każdej drużynie chowają się pod obrus i usiłują przemieścić, pełzając wzdłuż wyznaczonej linii do mety. Obrus musi szczelnie przykrywać zawodnika. Jeśli się zsunie, następny okrywa się i czołga do przodu. Zwycięża ta drużyna, której zawodnik pierwszy znajdzie się na linii mety.

d/ Sztafeta z woreczkiem grochu. Na zewnętrznej stronie stopy zawodnicy w drużynach kolejno kładą sobie woreczki z grochem i starając się nie zrzucić woreczka przemieszczają się ku linii mety. Po zrzuconiu, woreczek nakłada kolejny zawodnik z danej drużyny i kontynuuje sztafetę. Kto pierwszy znajdzie się na mecie ten zdobywa punkty dla swojej drużyny.

ZAKOŃCZENIE ZAJĘĆ

Moderator zajęć podaje ilość zdobytych punktów i ogłasza zwycięstwo danej grupy. Dokonuje krótkiego sprawdzianu ze zdobytej wiedzy. Pożegnanie z uczestnikami. Podarunki dla zwycięzców i pokonanych.

Opracowała: mgr Alina Wawrzyniak